

Sygn. akt III C 57/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Irma Lorenc
Protokolant:	apl. adw. Karolina Werema

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2016 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. P.

przeciwko B. S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej B. S. na rzecz powódki E. P. kwotę 1.400 zł (jeden tysiąc czterysta złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 358,50 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt III C 57/15

UZASADNIENIE

w postępowaniu uproszczonym

W dniu 1 kwietnia 2014 r. powódka E. P. wniosła o zasądzenie od pozwanej B. S. kwoty 2.800 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2013 r. oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż zgodnie z zawartą przez strony w dniu 25 września 2012 r. umową powódka zorganizowała i przeprowadziła z udziałem pozwanej szkolenie pod nazwą „Opiekun/ka osoby starszej z językiem niemieckim”, za które pozwana zobowiązana była zapłacić wynagrodzenie w kwocie 2.800 zł. Powódka podniosła, że wprawdzie w § 4 ust. 2 umowy przewidziano możliwość zwolnienia opłaty za zorganizowane szkolenie w przypadku spełnienia stosownych warunków, niemniej w przypadku pozwanej przesłanki te nie zaistniały.

Pozwana w sprzecznie od wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty pozwana zakwestionowała zasadność powództwa, podnosząc, że spełniła wszystkie warunki uprawniające ją do bezpłatnego szkolenia. Pozwana zarzuciła, że to powódka nie zapewniła jej pracy przez 24 miesiące i nie umożliwiła kontynuowania zatrudnienia.

W toku postępowania strony podtrzymywały swe stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. P. prowadziła od 21 lipca 2003 r. działalność gospodarczą pod nazwą „Doradca – Agencja pośrednictwa pracy – ośrodek (...)”, związaną z organizowaniem szkoleń zawodowych i językowych oraz wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników.

W ramach tej działalności w dniu 25 września 2012 r. powódka zawarła z pozwaną B. S. umowę szkoleniową „Opiekun/ka osoby starszej z językiem niemieckim”, zobowiązując się zorganizować i przeprowadzić szkolenie pod taką samą nazwą, obejmującą trzy moduły zajęć, w tym zajęcia praktyczne w placówce opieki nad osobami starszymi oraz zajęcia językowe. Koszt szkolenia wynosił 2.800 zł, przy czym w § 4 ust. 2 umowy strony przewidziały, że pozwana może być zwolniona z opłaty za szkolenie, jeżeli łącznie spełni następujące warunki:

- a. w dniu podpisania umowy szkoleniowej złoży oświadczenie, iż po zakończeniu szkolenia wyraża wolę zawarcia z powódką umowy przedwstępnej o świadczenie usług opiekuńczych na rzecz osób starszych w Niemczech,
- b. otrzyma pozytywne oceny z egzaminów z modułu I, II, III,
- c. otrzyma pozytywną opinię powódki wystawioną na podstawie ankiety badającej zachowania społeczne w zawodzie opiekuna osoby starszej wypełnionej podczas trwania szkolenia,
- d. w terminie 7 dni od zakończenia szkolenia podpisze z powódką na okres dwóch miesięcy umowę przedwstępną o świadczenie usług opiekuńczych na warunkach określonych w załączniku nr 2 do umowy, a następnie usługi te będzie faktycznie świadczyć przez co najmniej 12 miesięcy, przy czym usługi te mają być świadczone w ciągu 24 miesięcy liczonych od dnia podpisania pierwszej umowy przedwstępnej; okres 12 miesięcy może być podzielony na krótsze okresy, których suma musi łącznie wynosić minimum 12 miesięcy w okresie 24 miesięcy liczonych od dnia podpisania pierwszej umowy przedwstępnej; świadczenie usług opiekuńczych oznacza faktyczne wykonywanie usług opiekuńczych na rzecz klientów powódki w Niemczech,
- e. powódka pozyska ofertę dla pozwanej, przy czym powódka zobowiązała się dokonać wszelkich możliwych czynności zmierzających do pozyskania oferty dla pozwanej w okresie trwania pierwszej umowy przedwstępnej, tj. dwóch miesięcy, jednocześnie zastrzegając, że nie ponosi odpowiedzialności za niepozyskanie oferty pracy dla pozwanej, gdy to wynika z przyczyn od niej niezależnych.

W § 4 ust. 3 umowy wskazano, że w przypadku niespełnienia warunków określonych w ust. 2

powzana zobowiązana jest do pokrycia pełnych kosztów szkolenia.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie z CEIDG k. 6
- umowa z dnia 25.09.2012 r. z załącznikami k. 7-11

Przy zawarciu umowy szkoleniowej pozwana złożyła oświadczenie, iż po zakończeniu szkolenia wyraża wolę zawarcia z powódką umowy przedwstępnej o świadczenie usług opiekuńczych na rzecz osób starszych w Niemczech. Pozwana odbyła szkolenie i uzyskała pozytywne oceny z egzaminów z modułu I, II, III, a także otrzymała pozytywną opinię powódki. W dniu 30 listopada 2012 r. strony zawarły umowę przedwstępną o świadczenie usług opiekuńczych, a w dniu 21 grudnia 2012 r. – umowę o świadczenie usług opiekuńczych na okres od 31 grudnia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. W ramach tej ostatniej umowy pozwana świadczyła pracę u rodziny B.. Pozwana otrzymała od powódki zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 oraz Europejską kartę ubezpieczenia zdrowotnego.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody:

- umowa z dnia 25.09.2012 r. z załącznikami k. 7-11
- listy obecności k. 12-18
- protokoły z egzaminów końcowych k. 19-20
- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia k. 21-22
- zaświadczenie k. 61
- umowa z dnia 30.11.2012 r. k. 55-56
- pismo przewodnie k. 51
- umowa z dnia 21.12.2012 r. k. 52-54
- referencje k. 63
- zeznania powódki k. 118-119
- zeznania pozwanej k. 191-193

W czerwcu 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaczął odmawiać powódce wydawania zaświadczeń na formularzu A1 dla opiekunek, które na podstawie umów zawartych z powódką miały wykonywać pracę poza granicami Polski, co spowodowało, że powódka nie mogła delegować żadnej opiekunki do wykonywania pracy poza granicami Polski, w taki sposób, by zachowały one uprawnienia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego na terenie Polski. Zakład Ubezpieczeń Społecznych począł również kwestionować formularze wydane w latach poprzednich.

To spowodowało brak możliwości wykonywania przez powódkę działalności, w ramach której zapewniała ona opiekunkom zabezpieczenie w zakresie ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego, a tym samym spadek jej dochodów, przy wysokich kosztach prowadzenia działalności, w efekcie – powódka zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 31 października 2013 r.

Decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, których wydano 160, powódka zaskarżyła. W jednej z tego typu spraw zapadł w dniu 4 grudnia 2014 r. wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku, w którym zmieniono zaskarżoną decyzję w kierunku postulowanym przez powódkę.

Dowody:

- zaświadczenie z CEIDG k. 6
- wyrok z dnia 4.12.2014 r. z uzasadnieniem k. 77-90
- zeznania świadka M. P. k. 116-117
- zeznania powódki k. 118-119

Jedna z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczyła pozwanej. Powódka utraciła tym samym możliwość delegowania pozwanej do pracy na terenie Niemiec na dotychczasowych zasadach. Pozwana zainteresowana była kontynuowaniem pracy u rodziny B., więc powódka skontaktowała się z zaprzyjaźnioną spółką cywilną A (...) w B., która umożliwiła pozwanej podjęcie dalszego zatrudnienia przy zachowaniu uprawnień z tytułu ubezpieczenia. W efekcie tego pozwana zawarła z A (...) s.c. w B. umowę zlecenia, w ramach której pracowała u rodziny B. od 30 września 2013 r. do 15 grudnia 2013 r.

Dowody:

- referencje k. 64
- informacja ZUS z dnia 18.03.2015 r. k. 97
- zeznania powódki k. 118-119
- zeznania pozwanej k. 191-193

Pismem z dnia 4 października 2013 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 2.800 zł za szkolenie.

Dowód:

- wezwanie z dnia 4.10.2013 r. k. 23
- koperta z potwierdzeniem odbioru k. 24

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

Podstawę roszczenia powódki stanowił przepis art. 735 § 1 kc, zgodnie z którym jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie. Przepis ten znajduje z mocy art. 750 kc zastosowanie do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, a zatem do tego rodzaju umowy, jaką w dniu 25 września 2012 r. zawarły strony – o zorganizowanie i przeprowadzenie szkolenia „Opiekun/ka osoby starszej z językiem niemieckim”.

W § 4 ust. 1 tej umowy wprost wskazano, iż koszt szkolenia wynosi 2.800 zł, tym samym nadano świadczeniu powódki charakter odpłatny.

Wskazać w tym miejscu należy, iż stan faktyczny niniejszej sprawy w zasadzie pozostawał bezsporny, a nadto został poparty dowodami z dokumentów, zeznaniami świadka i stron, które były zbieżne, wzajemnie się uzupełniały i nie budziły wątpliwości co do ich wiarygodności. W szczególności bezsporne w tej sprawie było, iż powódka wykonała zobowiązanie wynikające z przedmiotowej umowy – zorganizowała i przeprowadziła szkolenie w ww. zakresie, w którym to szkoleniu pozwana wzięła udział i które ukończyła uzyskując stosowne zaświadczenie. Spór stron wynikał natomiast z odmiennej oceny tego, czy zaistniały przesłanki do zwolnienia pozwanej z opłaty za szkolenie.

W § 4 ust. 2 umowy strony przewidziały zwolnienie pozwanej z obowiązku uiszczenia tej opłaty w przypadku spełnienia łącznie warunków wskazanych w podpunktach a- e. Przyjąć należy, iż w postanowieniu tym strony przewidziały warunek w rozumieniu art. 89 kc, zgodnie z którym z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunek). Nieodpłatny charakter umowy z dnia 25 września 2012 r. uzależniony był bowiem od spełnienia przesłanek z § 4 ust. 2 lit. a-e umowy.

Nie rodziło sporu stron to, że pozwana spełniła warunki opisane w § 4 ust. 2 lit. a, b i c), a powódka dopełniła obowiązków wskazanych w § 4 ust. 2 lit. e) umowy. Analizując stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że w istocie nie ziszczyły się wszystkie przesłanki ujęte w § 4 ust. 2 lit. d) umowy, a mianowicie – warunek faktycznego wykonywania przez pozwaną przez łącznie 12 miesięcy w ciągu 24 miesięcy od podpisania umowy przedwstępnej usług opiekuńczych na rzecz klientów powódki na terenie Niemiec. Pozwana usługi te bowiem świadczyła jedynie przez okres 6 miesięcy na podstawie umowy zawartej z powódką w dniu 21 grudnia 2012 r. – u rodziny B.. Zważyć jednak należy, że – co wynikało ze zgodnych w tej mierze zeznań stron – pozwana była gotowa kontynuować świadczenie tych usług na rzecz pozwanej przez kolejne miesiące na dotychczasowych zasadach, przy

czym zainteresowana była tym również rodzina B., jedyną zaś przyczyną, dla której nie było to możliwe, pozostało to, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych począł w czerwcu 2013 r. odmawiać powódce wydawania zaświadczeń na formularzu A1, które pozwalały pozwanej zachować uprawnienia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego na terenie Polski, a powódce – skierować pozwaną ponownie do tej rodziny, na dotychczasowych zasadach. To, iż nie wszystkie przesłanki uprawniające pozwaną do zwolnienia z opłaty za szkolenie ziściły się, nie było spowodowane ani przyczynami leżącymi po stronie powódki, ani leżącymi po stronie pozwanej. Powódka sama stworzyła pozwanej możliwość kontynuowania usług u rodziny B., kierując ją w tym celu do zaprzyjaźnionej spółki cywilnej A (...) w B. – jak wynika bowiem z informacji ZUS z dnia 18 marca 2015 r. właśnie z tą firmą pozwana zawarła umowę zlecenia w okresie od 30 września 2013 r. do 15 grudnia 2013 r., w ramach której świadczyła usługi opiekuńcze u tej rodziny. Nie jest zatem tak, że pozwana wykonywała te usługi bez wiedzy powódki, celowo z pominięciem jej osoby. Ostatecznie powódka, z uwagi na perturbacje związane ze zmianą stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych co do formularzy A1, zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 31 października 2013 r., a tym samym nie była władna zaoferować pozwanej żadnego zlecenia w dotychczasowej formule.

Zgodnie z art. 93 § 1 kc, jeżeli strona, której zależy na nieziszczeniu się warunku, przeszkodzi w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego ziszczeniu się warunku, następują skutki takie, jakby warunek się ziścił. W świetle zaś § 2 tego artykułu, jeżeli strona, której zależy na ziszczeniu się warunku, doprowadzi w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego do ziszczenia się warunku, następują skutki takie, jakby warunek się nie ziścił. W przedmiotowej sprawie w sposób sprzeczny z ww. zasadami ani powódka nie przeszkodziła ziszczeniu się warunku, ani też pozwana nie doprowadziła do jego ziszczenia się.

Wprawdzie nie ziściły się wszystkie przesłanki wskazane w § 4 ust. 2 umowy, warunkujące nieodpłatny charakter umowy zawartej przez strony w dniu 25 września 2012 r., a tym samym - co do zasady - pozwana winna była zapłacić powódce umówione wynagrodzenie w wysokości 2.800 zł, jednakże uwzględniając realia tej sprawy, jednak w ocenie Sądu dochodzenie tej kwoty w pełnej wysokości stanowi przejaw nadużycia przez powódkę jej praw podmiotowych. Zgodnie z art. 5 kc nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Zdaniem Sądu sprzeczne z zasadami współzycia społecznego jest żądanie od pozwanej zapłaty całości wynagrodzenia za szkolenie, w sytuacji gdy przez połowę czasu warunkującego uzyskanie pełnego zwolnienia z obowiązku jego uiszczenia powódka czerpała dochody z usług świadczonych przez pozwaną na jej rzecz. Takie działanie narusza zasady uczciwości i lojalności wobec kontrahenta, który nie ze swej winy nie mógł dopełnić warunku świadczenia usług na rzecz powódki, mimo pełnej gotowości ich kontynuowania i zainteresowania dalszym ich świadczeniem ze strony rodziny, do której został skierowany. Przy tym – co należy podkreślić – brak jest przesłanek ku temu, by przyjąć, że sama pozwana zachowała się niełojalnie wobec powódki, a nie sposób jednocześnie tracić z pola widzenia tego, że dzięki szkoleniu pozwana uzyskała niezbędną wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu opieki nad osobami starszymi oraz podstawy języka niemieckiego, pozwalające jej na świadczenie usług w tej branży i osiąganie dochodów.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że powódce nie można odmówić prawa do żądania połowy wynagrodzenia za szkolenie, tj. kwoty 1.400 zł, jednak żądanie przewyższające tę kwotę należy ocenić jako stanowiące wyraz nadużycia prawa.

Odnosząc się do żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie tej należności należy wskazać, że zgodnie z art. 481 § 1 kc, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W świetle art. 476 zd. 1 kc, dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela.

W ocenie Sądu wymagalność roszczenia powódki nie może być wiązana z wezwaniem pozwanej do zapłaty wyrażonym w piśmie z dnia 4 października 2013 r., albowiem termin spełnienia świadczenia został oznaczony – wprawdzie nie wprost – ale pośrednio w umowie z dnia 25 września 2012 r. Mianowicie, w § 4 ust. 3 przedmiotowej umowy strony uzgodniły, że pozwana zobowiązana będzie do pokrycia pełnych kosztów szkolenia w przypadku niespełnienia warunków określonych w ust. 2. To, czy warunki te ziściły się, czy też nie, w przypadku pozwanej można było przesądzić dopiero po upływie 24 miesięcy od podpisania umowy przedwstępnej. Skoro ostatnim warunkiem koniecznym do uzyskania zwolnienia od opłaty za szkolenie było świadczenie usług przez 12 miesięcy w okresie maksymalnie 24 miesięcy od dnia podpisania pierwszej umowy przedwstępnej, to dopiero po upływie tych 24 miesięcy nie spełnił się tenże ostatni warunek i roszczenie powódki o zapłatę tej należności stało się wymagalne. Ponieważ umowę przedwstępną strony zawarły w dniu 30 listopada 2012 r., okres ten upłynął 30 listopada 2014 r., skutkując wymagalnością roszczenia w dniu 1 grudnia 2014 r. Zatem od dnia następnego po tym terminie pozwana pozostaje w opóźnieniu w zapłacie kwoty 1.400 zł, a to uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 2 grudnia 2014 r., a nie jak wskazano omyłkowo w punkcie I wyroku od dnia 1 grudnia 2014 r.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w punkcie I wyroku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie w punkcie II wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zawarte w punkcie III wyroku oparto o przepis art. 100 kpc. Ponieważ powódka wygrała proces w 50% dochodzonego roszczenia, adekwatną do tego część poniesionych przez nią kosztów postępowania (tj. 100 zł opłaty od pozwu, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego i 600 zł wynagrodzenia pełnomocnika powódki), pozwana winna jej zwrócić.